

Criminaliteit en Overlast rondom drugsgerelateerde plaatsen

Een onderzoek naar de criminaliteit en overlast rondom coffeeshops en growshops in Enschede

Bachelorthese, september 2014

Marco-Jan van der Galiën
Almelo

Universiteit Twente, Enschede
Faculteit Management en Bestuur

begeleiders:
Prof. Dr. M. Junger
Dr. A.L. Montoya

Voorwoord

Met deze bacheloropdracht rond ik, na vele jaren, mijn studie Bestuurskunde aan de Universiteit Twente af. Dit onderzoek richt zich op de criminaliteit en overlast rond drugsgerelateerde plaatsen, waarbij in dit onderzoek naar de drugsgerelateerde plaatsen in Enschede is gekeken.

Een woord van dank gaat uit naar mijn begeleiders, mevrouw Prof. Dr. M. Junger en mevrouw Dr. A.L. Montoya, voor hun ondersteuning, feedback en geduld. Zonder hen was de voltooiing van deze bacheloropdracht niet gelukt.

Almelo, september 2014

Marco-Jan van der Galiën

Samenvatting

In dit onderzoek wordt getracht antwoord te geven op de centrale onderzoeksvraag: “in hoeverre is er sprake van extra criminaliteit en overlast in de directe omgeving van coffeeshops en growshops in Enschede?” Als uitgangspunt bij de beantwoording van deze vraag wordt aangesloten bij de zogenaamde Environmental Criminology. Aan de hand van de drie basistheorieën van dit model wordt aangetoond dat de coffeeshops en growshops als crime generator, crime attractor en (voor wat betreft coffeeshops) crime enabler zullen optreden. Aansluitend zijn de hypothesen opgesteld, waarbij gesteld wordt dat er sprake zal zijn van extra criminaliteit en overlast rondom coffeeshops en growshops in Enschede. Tevens is in het onderzoek gekeken of er rondom de drugsgerelateerde plaatsen in Enschede sprake is van extra verkeersongevallen, waarbij de verwachting is dat dit wel het geval is. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van de gegevens vanuit de Buurtmonitor Enschede, welk diverse databestanden op sociaaleconomisch gebied bevat. Uit de regressieanalyse blijkt dat er voor coffeeshops een positief significant verband bestaat op het gebied van criminaliteit en overlast. Voor de growshops wordt er geen significant verband gevonden. In het geval van de verkeersongevallen wordt er voor zowel coffeeshops als growshops geen significant verband gevonden. Het antwoord op de onderzoeksvraag luidt: in de directe omgeving van coffeeshops in Enschede is er sprake van extra criminaliteit en overlast. Rondom growshops in Enschede kan er op basis van dit onderzoek niet geconcludeerd worden dat er sprake is van extra criminaliteit en overlast.

INHOUD

Voorwoord	2
Samenvatting.....	3
1. Inleiding	5
1.1 Achtergrond en aanleiding onderzoek	5
1.2 Vraagstelling	5
1.3 Opbouw rapport	5
2. Theoretische grondslag	6
2.1 Rationele keuzetheorie	6
2.2 Routine activiteiten theorie	6
2.3 Patroontheorie	6
2.4 Hot spots, crime generators, crime attractors en crime enablers	7
2.5 Het gedoogbeleid in Nederland	8
2.6 Drugsgelateerde plaatsen: coffeeshops en growshops	9
2.7 Drugsgelateerde plaatsen en verkeer	12
2.8 Criminaliteitsrelevante factoren.	13
3 . Onderzoeksmethode	15
3.1 Design	15
3.2 Analyse	18
4. Resultaten.....	19
4.1 Beschrijvende statistiek.....	19
4.2 Correlatie analyse.....	20
4.3 Regressie analyse	22
4.3.1 Bivariate regressie analyse	22
4.3.2. Multivariate regressie analyse	24
5. Conclusies, beperkingen en aanbevelingen	29
5.1. Conclusies.....	29
5.2 Beperkingen.....	30
5.3 Aanbevelingen.....	31
Literatuurlijst:	32
Bijlage 1: Normale verdeling van de variabelen.....	35
Bijlage 2: Bivariate regressie analyse overige variabelen	39

1. Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding onderzoek

De drugsgelateerde plaatsen zijn veel in het nieuws. Vaak wordt gesteld dat de aanwezigheid van een coffeeshop overlast veroorzaakt omdat de openbare orde en rust verstoord wordt. Waarbij de coffeeshop ook nog eens steeds meer buitenlandse klanten trekt. Waar de coffeeshops een verkoopfunctie hebben, vervullen growshops, volgens het verslag *“Het groene goud”* van het KLPD (2008) steeds meer een tussenhandel functie. Growshops fungeren als motor en stimulator van activiteiten in de wietteelt. Er wordt mede daarom regelmatig bericht omtrent sluitingen van coffeeshops en growshops. Een veel gehoord argument bij maatregelen inzake drugsgelateerde plaatsen is dat de criminaliteit en overlast welk zij veroorzaken beperkt dient te worden. Onderhavig onderzoek tracht een bijdrage te leveren aan de vraag of er rondom de drugsgelateerde plaatsen ook daadwerkelijk sprake is van meer criminaliteit en overlast.

De drugsgelateerde plaatsen beperken zich tot de coffeeshops en growshops. Het bleek helaas niet mogelijk hennepplantages in dit onderzoek mee te nemen. Een verzoek tot verstrekking van gegevens aan het College van Procureurs Generaal heeft niet geleid tot de verstrekking van gegevens inzake de hennepplantages. Het onderzoek richt zich op drugsgelateerde plaatsen in Enschede.

1.2 Vraagstelling

Doel van het onderzoek is te bestuderen in hoeverre “drugsgelateerde plaatsen” samenhangen met criminaliteit en overlast. Dit resulteert in de centrale onderzoeksvraag:

In hoeverre is er sprake van extra criminaliteit en overlast in de directe omgeving van coffeeshops en growshops in Enschede?

Daarnaast wordt er gekeken in hoeverre is er sprake van extra verkeersongevallen in de directe omgeving van coffeeshops en growshops in Enschede.

1.3 Opbouw rapport

Alvorens met de analyse te starten, zal in het volgende hoofdstuk eerst het theoretisch kader worden aangegeven. Tevens zal hierbij onder andere nader worden ingegaan op het gedoogbeleid in Nederland, de coffeeshops en de growshops. Hierbij zullen ook de hypothesen opgesteld worden. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens de onderzoeksmethode uiteengezet. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de analyse besproken. In hoofdstuk 5 wordt geëindigd met de conclusies vanuit het onderzoek, de beperkingen van het onderzoek alsmede enkele aanbevelingen.

2. Theoretische grondslag

Bij de theoretische grondslag wordt uitgegaan van de diverse modellen binnen de Environmental Criminology (ofwel de omgevingstheorie)(Wortley & Mazerolle 2008). In deze criminologische school worden verklaringen voor crimineel gedrag gezocht in de samenkomst van daders, slachtoffers en doelwitten op specifieke locaties en tijdstippen. Clarke (2008) stelt dat de gelegenheid een belangrijke oorzaak van criminaliteit is. Hoe meer er gelegenheid voor criminaliteit geboden wordt, hoe meer criminaliteit plaats zal vinden. Aan de hand van drie basistheorieën uit deze criminologische school wordt de theorie nader uitgewerkt en wordt de relevantie voor dit onderzoek aangegeven.

2.1 Rationele keuzetheorie

Bij de rationele keuzetheorie wordt de dader vooral gezien als een calculerend individu. De dader pleegt criminaliteit omdat de kosten en risico's van dergelijk gedrag volgens zijn/haar inzichten niet opwegen tegen de voordelen er van. Criminaliteit wordt volgens deze theorie dus gepleegd omdat het "winst" oplevert (Cornish & Clarke 2008). Vanuit deze theorie wordt criminaliteitspreventie bewerkstelligd door de omgeving te veranderen. Door de omgeving te veranderen, kun je ook de kosten-baten afweging van de dader veranderen.

2.2 Routine activiteiten theorie

De routine activiteitenbenadering heeft betrekking op de dagelijkse legale activiteiten van mensen (Cohen 1979). De theorie blijft dus niet alleen beperkt tot daders. De routine activiteitenbenadering stelt dat de kans dat je criminele activiteiten ontplooit groter is, als de gelegenheid groot is. De gelegenheid is groot als er aantrekkelijke doelwitten zijn, er potentiële daders zijn en er weinig controle is (Felson 2008). Indien er onvoldoende of zelfs geheel geen controle is, dan zijn er onvoldoende belemmeringen voor potentiële daders. De controle wordt uitgevoerd door zogenaamde beschermers. Het gaat om zowel functioneel als niet-functioneel toezicht. Een ieder welk aanwezig is, kan potentiële daders ontmoedigen om criminaliteit te plegen. Felson (2008) stelt dat een verandering in de alledaagse activiteiten er voor zorgt dat er een vergroting in de hoeveelheid criminaliteit kan plaatsvinden, zonder dat er een grotere motivatie onder daders bestaat. De alledaagse bezigheden van mensen zorgen ervoor dat daders en slachtoffers samenkomen en dat een verandering in de routinematige activiteiten kan leiden tot meer gelegenheid. Met behulp van deze theorie kunnen bepaalde concentraties van criminaliteit op specifieke plaatsen verklaard worden.

2.3 Patroontheorie

De patroontheorie combineert de rationele keuzetheorie en de routine activiteiten theorie en past deze toe op de bebouwde omgeving. De patroontheorie stelt dat criminaliteit altijd voorkomt in een bepaald patroon. Dit patroon is mede afhankelijk van een tijd- en plaatscomponent. De redenen hiervoor zijn dat de gelegenheid voor criminaliteit, en de kosten en de baten ervan, niet willekeurig zijn verdeeld. Sommige plaatsen bieden veel gelegenheid en weinig "kosten" in termen van beveiliging of politie en andere toezichthouders. Deze geografische spreiding van de "kosten" en de "baten" leidt ertoe dat criminaliteit in bepaalde patronen voorkomt (Brantingham & Brantingham 2008). Wanneer de omgeving in zodanige mate gelegenheid tot criminaliteit biedt, dat er veel

potentiële daders overgaan tot het plegen van een delict, en er hiermee een patroon ontstaat, ontstaat er een zogenaamde Hot Spot. Hot Spots zijn bepaalde geografische plaatsen die geassocieerd worden met een verhoogde kans op slachtofferschap en een hogere concentratie van criminele feiten dan in andere, vergelijkbare, delen van een stad. In het vervolg van dit onderzoek wordt nader op de Hot Spots ingegaan.

De drie voornoemde theorieën vormen de basis voor de theorie van de Environmental Criminology. De overeenkomst tussen de drie theorieën betreft het begrip gelegenheid. Indien op een specifieke locatie zich de gelegenheid voordoet, dan zal er crimineel gedrag optreden.

2.4 Hot spots, crime generators, crime attractors en crime enablers

Bepaalde plaatsen geven dus meer aanleiding tot extra criminaliteit en overlast dan andere plaatsen. Sommige plaatsen hebben bepaalde karakteristieken welke bepaalde types van criminaliteit en overlast genereren of aantrekken (Block & Block 1995). Er kan onderscheid worden gemaakt tussen verschillende typen Hot Spots (Brantingham 1995).

a. Crime generators

Brantingham en Brantingham (2008) spreken allereerst van zogenaamde “crime generators.” Crime generators zijn locaties waar veel activiteiten zijn of diverse activiteiten samenkomen. Crime generators veroorzaken criminaliteit en overlast doordat zij bepaalde tijden en plaatsen creëren, die zorgen voor bepaalde concentraties van mensen en andere potentiële doelwitten in bepaalde omgevingen, die bevorderlijk zijn voor bepaalde vormen van criminaliteit (Brantingham & Brantingham 1995). Potentiële daders die tot een bepaalde hoogte reeds bereid zijn tot het plegen van criminaliteit kunnen, door het zien van de mogelijkheden van crimineel gedrag, op zulke locaties overgaan tot het plegen van criminele activiteiten. Ten gevolge van een groot aantal mensen en een groot aantal (onbeschermd) doelwitten, zal er veel criminaliteit plaatsvinden. Voorbeelden hierbij zijn winkelcentra, stations en stadions (Block 1995), (Brantingham 1995).

b. Crime attractors

Naast de Crime generators worden de zogenaamde “crime attractors” onderscheiden (Brantingham & Brantingham 2008). Crime attractors zijn locaties welke potentiële daders de mogelijkheid bieden tot het plegen van criminaliteit omdat bij deze locaties er een grote kans op succes is. Deze locaties trekken mensen aan die een relatief sterke motivatie hebben voor het plegen van criminaliteit of het veroorzaken van overlast. Ze vormen een knooppunt van activiteiten voor veelvuldig herhaalde vormen van criminaliteit. Potentiële criminelen zijn bereid lange afstanden te overbruggen om te komen tot deze locaties, waardoor deze locaties dus een aantrekkingskracht hebben welke ook buiten de eigen directe omgeving ligt. Opgemerkt hierbij dient te worden dat de criminele activiteit hierbij niet beperkt hoeft te worden tot de activiteit waartoe de overtreder aanvankelijk aangetrokken werd. Crime attractors kunnen meerdere criminele activiteiten genereren dan voor welke de overtreder aanvankelijk naar de locatie getrokken werd (Brantingham & Brantingham 1995). Voorbeelden hierbij zijn uitgaansgebieden, prostitutiestraten en grote parkeerplaatsen in de stadscentra.

c. Crime enablers

Naast de crime generators en de crime attractors worden ook nog “crime enablers” onderscheiden (Clarke & Eck 2005). Crime enablers zijn locaties waar weinig gedragsregels zijn en/of weinig toezicht is. Op zulke locaties zijn de gedragsregels niet aanwezig of worden deze niet gehandhaafd. Doordat er weinig regulering van gedrag plaatsvindt, biedt dit potentiële daders de mogelijkheid om relatief eenvoudig hun daden uit te voeren. Dit resulteert in een verhoging van de criminaliteit. Voorbeelden hierbij zijn parkeergarages, kinderspeeltuinen en het openbaar vervoer, waar weinig toezicht is.

d. Hot Spots

Hot Spots ontstaan dus op locaties waar het aantal doelwitten groot is (crime generator), de locatie potentiële daders trekt (crime attractor) en er weinig gedragsregels zijn en er weinig toezicht is (crime enabler). Deze verschillende processen staan ook in onderling verband met elkaar. Wanneer een locatie meer doelwitten biedt tot het plegen van criminaliteit, zal er ook meer criminaliteit plaatsvinden. Dit zal leiden tot het aantrekken van nieuwe daders. Vervolgens zal door de verhoogde criminaliteit het controleniveau weer dalen. Ook kunnen sommige locaties crime generator zijn voor bepaalde soorten van criminaliteit, terwijl zij voor andere typen van criminaliteit weer een crime attractor kunnen zijn (Brantingham & Brantingham 1995).

Bovenstaande modellen uit de omgevingscriminologie geven een globaal model welk aangeeft dat er, door het samenkomen van daders en slachtoffers op bepaalde plaatsen en tijden criminaliteit ontstaat. Onderstaand zal het model verder toegepast worden op de drugsgerelateerde plaatsen. Eerst zal in het kort het gedoogbeleid in Nederland uiteengezet worden. Dit om de context waarin de drugsgerelateerde plaatsen in Nederland opereren aan te geven.

2.5 Het gedoogbeleid in Nederland

Het Nederlandse beleid onderscheidt zich van de omringende landen omdat er in het Nederlandse beleid gezocht wordt naar de beheersing van drugs (nota *“Het Nederlandse drugbeleid, continuïteit en verandering”* 1995). Het uitgangspunt van het drugsbeleid in Nederland is dat druggebruik niet geaccepteerd wordt en dat drugs uitgebannen dienen te worden. In Nederland heeft het gevoerde beleid steeds de doelstelling gehad om het gebruik van riskante drugs als zowel gezondheidsprobleem als maatschappelijk probleem beheersbaar te houden of te maken. Dit heeft geresulteerd in een beleid waarbij harddrugs hard werden aangepakt en softdrugs werden gedoogd. In 1976 is in de Opiumwet een scheiding aangebracht tussen drugs met een onaanvaardbaar risico voor de gezondheid (harddrugs) en henneproducten waarvan de risico's minder groot worden ingeschat (softdrugs). Het gedoogbeleid inzake softdrugs had als doel de softdrugs buiten de criminaliteit te houden. Om dit te realiseren kreeg de opsporing van grootschalige hennepcultuur dan ook prioriteit. De kleinschalige opbrengst van niet-criminele thuistelers moest voldoende zijn om aan de binnenlandse vraag te voldoen. Formeel gezien is de verkoop van softdrugs strafbaar, maar onder bepaalde omstandigheden wordt de verkoop wel gedoogd (van der Stel & Everhardt & van Laar 2009). Ten dien gevolge zijn er coffeeshops ontstaan. Anno 2014 gaan er steeds meer geluiden op om niet alleen de verkoop van softdrugs, maar ook de wietcultuur landelijk te reguleren. Hiertoe ondertekenden op 31 januari 2014 23 burgemeesters het manifest “Joint Regulation”. Vooralsnog lijkt de regering niet bereid tot regulering over te gaan.

2.6 Drugsgelateerde plaatsen: coffeeshops en growshops

De drugsgelateerde plaatsen binnen dit onderzoek worden onderscheiden in coffeeshops en growshops. Onderstaand zal aangegeven worden wat er onder deze begrippen verstaan wordt. Tevens zal hierbij aangegeven worden in hoeverre deze plaatsen als crime generator, crime attractor en crime enabler aangemerkt kunnen worden. Vervolgens zal hierop per drugsgelateerde plaats een hypothese opgesteld worden.

a. Coffeeshops

Onder het begrip coffeeshop wordt verstaan: een alcoholvrije horecagelegenheid waar handel in en gebruik van softdrugs plaatsvindt (Staatscourant 2000). Zoals hiervoor gemeld is verkoop van softdrugs in beginsel nog altijd een strafbaar feit en wordt onder voorwaarden (de zogenaamde AHOJ-G criteria) gedoogd. De AHOJ-G criteria houden in: geen Affichering (geen reclame-uitingen), geen Harddrugs, geen Overlast, geen toegang en verkoop aan Jeugdigen onder de 18 jaar en geen verkopen van Grote hoeveelheden per transactie (de Bruin, Dijkstra en Breeksema 2007). De coffeeshop moet verder een alcoholvrije gelegenheid zijn. Een coffeeshop mag maximaal 500 gram softdrugs in voorraad hebben en 5 gram per dag per persoon verkopen. De achterdeur van de coffeeshop, daar waar de softdrugs door de coffeeshop gekocht worden, valt niet onder het gedoogbeleid en het is de vraag of de achterdeur de coffeeshop gevoelig maakt voor contact met de criminaliteit. Sommige coffeeshops worden zelfs gerund door criminele organisaties (de Bruin, Dijkstra en Breeksema 2007).

Naar verwachting is een coffeeshop aan te merken als een crime generator. Coffeeshops bevinden zich vaak in drukbezochte gebieden. Het gebied rondom de coffeeshop is een knooppunt waar veel mensen en andere doelwitten samenkomen. Tevens bevinden coffeeshops zich vaak in gebieden (rand van het centrum) met veel vluchtroutes in de vorm van straten en stegen. Dit levert veel passende mogelijkheden voor potentiële daders tot het plegen van criminaliteit op.

Vermoedelijk is een coffeeshop ook aan te merken als een crime attractor. Het betreft de vraag of coffeeshops mensen aantrekt die genegen zijn tot het plegen van criminaliteit. Door het criminele karakter van de achterdeur van de coffeeshop is er mogelijk een grote aantrekkingskracht op potentiële daders. De coffeeshop staat bekend als een locatie welk goede mogelijkheden biedt voor het plegen van criminaliteit en overlast. Ook kan gewezen worden op de clientèle welk een coffeeshop aantrekt. Deze clientèle staat bekend om het meer tolereren van afwijkend gedrag. Daarnaast heeft de clientèle van coffeeshops een grotere betrokkenheid bij crimineel gedrag. Coffeeshops worden ook veelvuldig bezocht door mensen van buiten de directe omgeving van coffeeshops. Voor onder andere coffeeshops in Twente geldt dat zij ook veel buitenlandse bezoekers trekken. Bieleman en Snippe (2006) stellen dat coffeeshops, door op grote schaal gebruik te maken van (thuis)kwekers, de criminalisering van buurten in de hand werken.

Aansluitend is er de vraag of de coffeeshop aan te merken als crime enabler. Op basis van onderzoek door het WODC (Pardoel et al, 2004), lijkt het er op dat coffeeshops in aanmerking komen als crime enablers: "Ten eerste zijn de AHOGJ criteria voor gemeente, politie en coffeeshophouders niet altijd even duidelijk. Ten tweede is er het punt van de handhaving. Hierbij gaat het om de frequentie van controles (er is in veel gemeenten een discrepantie in de frequentiecontrole die gemeente, politie en coffeeshophouder aangeven), maar ook over de wijze van controleren en de vraag naar de

effectiviteit van verschillende manieren van handhaving. Ten derde is er het punt van het beleid. De handavings- en nalevingspraktijk is afhankelijk van het gemeentelijke beleid dat gevoerd wordt.”

Anderzijds zal er bij coffeeshops wel sprake zijn van meer zogenaamd functioneel toezicht. Onder functioneel toezicht wordt verstaan “het zoveel mogelijk beperken van strafbaar gesteld of onmaatschappelijk gedrag binnen de (semi) publieke ruimten door mensen in te schakelen die beroepshalve geen formele opsporingsbevoegdheid hebben.” (Integrale Veiligheidsrapportage 1996). Voorbeelden hierbij zijn stadswachten. Maar zoals in de vorige alinea gesteld, zijn er bij het functionele toezicht bij coffeeshops wel kanttekeningen te maken.

In de coffeeshop zelf zal de coffeeshophouder, mede uit privacyoverwegingen voor de klanten, naar verwachting weinig aan toezicht en regulering doen. Tevens kan er gewezen worden op de clientèle van de coffeeshop. De clientèle komt, zoals bleek uit vorenstaande, niet uit de buurt zelf, maar ook van buiten de buurt en zelfs uit het buitenland [Spapens et al, 2007]. Hiermee worden vreemden voor elkaar in de coffeeshop bijeengebracht, waarbij gedragsstandaarden en controle beperkt zijn. Het sociaal gedrag in de coffeeshop is, mede door het gebruik in de coffeeshop, beïnvloed. In coffeeshops wordt naar verwachting bepaalde gedragingen stilzwijgend toegestaan. Gelet op vorenstaande en dat het functioneel toezicht bij coffeeshops problematisch verloopt, zijn coffeeshops naar verwachting wel aan te merken als crime enabler.

Resumerend kan gesteld worden dat coffeeshops naar verwachting als crime generator, crime attractor en crime enabler aan te merken zijn. Opgemerkt moet hierbij wel worden dat er in het geval van crime enabler zijn wel enige kanttekeningen te plaatsen zijn. De locatie van de coffeeshop kan dus naar verwachting als Hot Spot geduid worden. Dit leidt tot de eerste hypothese:

Hypothese 1

Rond coffeeshops in Enschede zal er sprake zijn van extra criminaliteit en overlast.

b. Growshops

Growshops zijn te omschrijven als winkels waar, aan particulieren, complete inventarissen van goederen worden verkocht die nodig zijn voor de inplanting van wiet, met inbegrip van materialen die enkel bedoeld zijn om de kwekerij af te schermen van de buitenwereld. (Spapens & van de Bunt & Rastovac 2007). Growshops leveren het gereedschap, de bakken, de lampen, de pompen, de ventilatoren en wat nog meer nodig is voor de hennepkweek, maar mogen geen zaden of stekjes leveren. In growshops vindt echter ook overdracht van kennis en waarden inzake hennepplantages plaats en worden kandidaten voor nieuwe plantages gerekruteerd. Tegenwoordig zijn ook via internet veel van deze goederen te koop (<http://www.degrowshop.eu>). Growshops spelen een stimulerende rol in de exploitatie van hennepplantages (Bovenkerk & Hogewind, 2002). Parallel aan de coffeeshops bevinden ook growshops zich op het raakvlak met de criminaliteit. De massale kweek van planten is verboden, een particulier mag 5 planten in bezit hebben. Sommige growshops verwijzen klanten naar waar zij hennepstekken kunnen kopen, sommige growshops leveren de hennepstekken zelf aan klanten (Spapens & van de Bunt & Rastovac 2007). In growshops vinden veel illegale activiteiten plaats (Bovenkerk & Hogewind 2002).

In navolging van de redenering bij de coffeeshops, is de verwachting dat ook de growshop aan te merken is als een crime generator. In en rondom de growshop komen veel mensen samen, hetgeen

potentiële daders veel mogelijkheden biedt en waar er veel mogelijke doelwitten voor potentiële daders zijn.

Tevens is de vraag te beantwoorden of de growshop aan te merken is als crime attractor. Dit is al bijna inherent aan de handel van de growshops. Zoals reeds gemeld verkopen growshops benodigdheden om hennep te telen. Omdat deze teelt aan bepaalde wettelijke eisen gebonden is qua hoeveelheid, is de hennep-teelt in beperkte mate mogelijk. De growshop kijkt echter bij de verkoop van de benodigdheden voor de hennep-teelt niet naar een beperking, maar levert het gevraagde (Spapens & van de Bunt & Rastovac 2007). Er is dus geen beperking op de verstrekking van de benodigdheden. Growshops trekken hierdoor potentiële criminelen aan. Spapens (2007) stelt vast dat er regelmatig sprake is van criminele activiteiten in growshops, zoals de aanwezigheid van hennep- en stekkenkwekerijen, de verkoop van hennepstekken en het onderhouden van criminele contacten door de eigenaren. In sommige gevallen fungeert de growshop zelfs al frontstore van criminele samenwerkingsverbanden (Spapens 2007). Dit alles zal potentiële daders, waaronder daders uit het buitenland, aantrekken. Een growshop is dus aan te merken als crime attractor.

De vraag of een growshop ook een crime enabler is, is parallel aan de coffeeshop, niet eenduidig te beantwoorden. Door het karakter van de handel in de growshop zal door de eigenaar getracht worden zoveel mogelijk controle en toezicht uit te sluiten. De klanten van de growshop zullen afgeschrikt worden door vormen van controle en toezicht. Daarnaast zal de eigenaar, door de hiervoor genoemde illegale activiteiten, de controle zo laag mogelijk laten zijn. Opgemerkt hierbij dient te worden dat relatief veel eigenaren een justitieel verleden hebben (van der Stel & Everhardt & van Laar 2009). Tevens zal er weinig regulering en toezicht zijn door de cliëntèle onderling. In tegenstelling tot de coffeeshop vindt het gebruik van softdrugs niet in de growshop plaats.

Anderzijds moeten ook growshops voldoen aan criteria, en zullen zij op deze criteria gecontroleerd worden. Growshops weten dat zij extra aandacht van de politie krijgen (Wouters & Korf 2007). Spapens en van de Bunt (2007) stellen dat er door diverse eigenaars van growshops geklaagd wordt dat klanten steeds minder bereid zijn om spullen bij de growshop af te nemen, omdat zij vrezen dat ter plekke de kentekens van hun auto's door de politie genoteerd worden. In het onderzoek "Het groene goud" van het Korps Landelijke Politiediensten (2008) wordt geconstateerd dat ten gevolge van de legale status van growshops deze juist streng aangepakt dienen te worden. In dat kader wordt gepleit voor het uitvoeren van integrale handhavingsacties.

Resumerend kan gesteld worden dat growshops naar verwachting optreden als crime generator en crime attractor. De vraag of een growshop ook als crime enabler aan te merken is, moeilijk op voorhand te beantwoorden. De locatie van de growshop kan naar verwachting echter wel als Hot Spot geduid worden. Dit leidt tot de tweede hypothese:

Hypothese 2

Rond growshops in Enschede zal er sprake zijn van extra criminaliteit en overlast.

Tabel 1: Samenvatting hypothesen in tabel

	Coffeeshops	Growshops
Crime generators: veel doelwitten	Ja	Ja
Crime attractors: aantrekkelijke locatie voor daders	Ja	Ja
Crime enablers: locaties zonder toezicht	Ja	Onduidelijk

2.7 Drugsgelateerde plaatsen en verkeer.

In dit onderzoek wordt gekeken naar de extra criminaliteit en overlast rondom drugsgelateerde plaatsen. Daarnaast wordt ook gekeken of er rondom de drugsgelateerde plaatsen sprake is van meer verkeersongevallen. Hieronder wordt aangegeven welke overwegingen hierbij een rol spelen.

De drugsgelateerde plaatsen kennen een toestroom van klanten. Deze komen zowel uit de stad zelf als uit omliggende plaatsen. En in sommige gevallen trekken drugsgelateerde plaatsen ook klanten uit het buitenland. Tevens moeten de coffeeshops en growshops bereikt worden door leveranciers. Dit leidt, mede omdat de drugsgelateerde plaatsen zich vaak in de binnenstad bevinden, vaak tot verkeersoverlast (Rovers & Fijnaut 2011). De verkeersoverlast doet zich voor zowel op de routes van en naar de drugsgelateerde plaatsen als op de straten en pleinen rondom deze gelegenheden. Daarnaast zijn er rondom de drugsgelateerde plaatsen vaak parkeerproblemen, zoals slordig geparkeerde auto's en (brom)fietsen die de doorgang belemmeren (Bieleman & Biesma & Snippe & Beelen 2009).

Daarnaast worden er in de coffeeshops softdrugs gebruikt. Vervolgens zullen de klanten weer deel gaan uitmaken van het verkeer. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat het gebruik van drugs een rol speelt bij verminderde rijvaardigheid en ongevallen (Houwing & Hagenzieker 2013). Daarnaast worden drugs ook regelmatig in het verkeer aangetroffen in combinatie met andere drugs, geneesmiddelen en alcohol, hetgeen leidt tot een verhoogd risico op verkeersongevallen (Houwing & Hagenzieker 2013). Dit geldt uiteraard minder voor de growshops, omdat in de growshops niet geconsumeerd mag worden.

Beide aspecten overziend leidt dit tot de verwachting dat er rondom drugsgelateerde plaatsen sprake zal zijn van meer verkeersongevallen. Kanttekening hierbij is echter wel dat, omdat de drugsgelateerde plaatsen zich vaak in het drukbezochte centrum bevinden, een eventueel verschil in verkeersongevallen niet altijd door de drugsgelateerde plaatsen verklaard hoeven te worden. Om dit na te gaan worden in het vervolg ook controle variabelen ingevoerd. Uit vorenstaande volgen de hypothesen:

Hypothese 3

Rond coffeeshops in Enschede zal er sprake zijn van extra verkeersongevallen.

Hypothese 4

Rond growshops in Enschede zal er sprake zijn van extra verkeersongevallen.

2.8 Criminaliteitsrelevante factoren.

In het vorenstaande is de theorie aangegeven en zijn op basis hiervan de hypothesen opgesteld. In het vervolg van het onderzoek zullen deze hypothesen getoetst worden. Hierbij zullen, naast de “land use” variabelen ter controle ook andere criminaliteitsrelevante factoren in het onderzoek gevoegd worden.

Om te komen tot een keuze welke overige criminaliteitsrelevante factoren in het onderzoek opgenomen worden, is gekeken naar de analyse “Maatschappelijke trends en criminaliteitsrelevante factoren, een overzicht ten behoeve van het Nationaal dreigingsbeeld criminaliteit met een georganiseerd karakter” (Klerks & Kop 2007). Een criminaliteitsrelevante factor is in deze analyse gedefinieerd als: “een maatschappelijke factor die van invloed is, of kan zijn, op criminele verschijnselen.” In de analyse wordt getracht de relevante factoren en ontwikkelingen te identificeren. Hiertoe wordt een onderverdeling gemaakt in trends op sociaal-cultureel, economisch, politiek, technologisch, ecologisch en demografisch gebied.

Er is in dit onderzoek gekozen om binnen deze gebieden drie factoren in ogenschouw te nemen welke eventueel een alternatieve verklaring voor de extra criminaliteit en overlast zouden kunnen vormen. De drie factoren zijn:

- Werkloosheid

Werkloosheid is een van de meest betekenisvolle invloedsfactoren voor wat betreft maatschappelijke stabiliteit (Klerks & Kop 2007). Veel werkloosheid brengt vaak maatschappelijke onrust met zich mee. Werklozen zijn, onder meer door het afnemen van maatschappelijke bindingen en besteedbaar inkomen, gevoelig voor criminele verleidingen (Klerks & Kop 2007). Indien men een baan heeft, zorgt dit niet alleen voor inkomen, maar brengt dit ook een bepaalde mate van “volwassenheid” en verantwoordelijkheden met zich mee (Laub & Sampson 2003). Werk leidt tot een verandering in de dagelijkse routine en daarmee tot een vermindering van ongestructureerde activiteiten die de kans op criminaliteit verhogen (Warr 1998). Anderzijds kan werk ook de gelegenheid bieden tot criminaliteit, als de werksituatie de gelegenheid of motivatie biedt voor het plegen van criminaliteit (van Erp & van der Geest & Huisman & Verbruggen (2011)).

- Immigratie en bevolkingsgroepen in Nederland

De toename van de diversiteit in Nederland heeft invloed op de sociale cohesie en veiligheidsgevoelens. De toename in diversiteit kan een criminaliteit bevorderende factor zijn in die zin dat het lastiger wordt eenduidig overheidsbeleid te ontwikkelen. Door onbekendheid is er ook in de opsporing nog relatief weinig over deze nieuwe groepen bekend, en vergt het inwinnen van relevante opsporingsinformatie relatief hoge inspanningen en kosten (Klerks & Kop 2007). Daarbij komt dat allochtone groepen in de meeste gevallen oververtegenwoordigd zijn in de criminaliteit

(Jennissen & Blom 2007). In de steden is er een ontwikkeling dat in bepaalde stadswijken een verhoudingsgewijs groot aantal bewoners dezelfde niet-Nederlandse etnische achtergrond heeft. Dit werkt belemmerend voor de integratie, en kan op den duur leiden tot enclavevorming en segregatie. Hierdoor worden de contrasten tussen diverse bevolkingsgroepen groter en bestaat er een risico voor het ontstaan van culturele sub-economieën met eigen regels (Klerks & Kop 2007).

- Vergrijzing

Nederland vergrijst. Een aanzienlijk deel van de bevolking die ouder dan 65 is, beschikt over betrekkelijk ruime financiële middelen. Oudere alleenstaanden zijn actiever en welvarender, bewegen zich steeds meer in de buitenwereld en kunnen daarmee ook kwetsbaarder worden. De ouderen vormen in toenemende mate een potentiële risicogroep voor slachtofferschap (Klerks & Kop 2007). Vraag is echter of het daadwerkelijk zo is dat ouderen een grotere kans hebben om slachtoffer te zijn van criminaliteit, of dat dit alleen meer angst is. Vergrijzing zou ook kunnen bijdragen aan vermindering van criminaliteit, omdat de kans van jongeren op slachtoffer zijn van criminaliteit hoger kan zijn. Dit omdat jongeren meer uitgaan en daarbij risico's lopen, en ouderen waarschijnlijk voorzichtiger zijn en meer risicomijdend gedrag vertonen (van der Laan & Vervoorn & van Nimwegen & Leeuw 2007). Anderzijds is het zo dat de relatie tussen leeftijd en het plegen van criminaliteit niet lineair is. Uit de zogenaamde age-crime curve blijkt dat de criminaliteitscijfers in de puberteit snel toenemen, om in de late adolescentie en vroeg volwassenheid een piek te bereiken. Onder twintigers en dertigers dalen de criminaliteitscijfers snel, vanaf de middelbare leeftijd zijn de criminaliteitscijfers relatief erg laag (Jennissen 2009).

3. Onderzoeksmethode

Doel van dit onderzoek is te onderzoeken wat de relatie is tussen criminaliteit en overlast enerzijds en de aanwezigheid van coffeeshops en growshops in Enschede anderzijds. De criminaliteit en overlast wordt per buurt in Enschede vergeleken. Enschede is opgebouwd uit 70 buurten (<http://www.enschede.buurtmonitor.nl>). Onder buurten wordt in de buurtmonitor verstaan: “Onderdeel van een gemeente, dat vanuit bebouwingsoogpunt of sociaaleconomische structuur homogeen is afgebakend” (www.cbs.nl). Een buurt is dus niet hetzelfde als een wijk. Wijken zijn optellingen van één of meer aaneengesloten buurten (www.cbs.nl).

Het onderzoek beperkt zich tot informatie betreffende de gemeente Enschede. De eerste reden hiervoor is een praktische, er was een database inzake deze gemeente beschikbaar. Daarnaast heeft de gemeente Enschede een dermate grote omvang dat er naar verwachting voldoende drugsgerelateerde plaatsen te onderzoeken zijn. Opgemerkt hierbij dat de gemeente Enschede ook drugstoerisme van over de grens aantrekt.

3.1 Design

Het onderzoek is gebaseerd op gegevens uit openbare bronnen en is tevens gebaseerd op secundaire data. Binnen dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van de bestaande dataset Residential Burglary 2004-2008 Enschede. Deze dataset is opgezet vanuit de buurtmonitor Enschede (<http://www.enschede.buurtmonitor.nl>). Deze buurtmonitor integreert informatie van I&O Research (betreft bedrijf voor beleids- en marktonderzoek), het UWV Werkbedrijf, de Gemeentelijke Basisadministratie, de politie Twente alsmede de bedrijvencartotheek van I&O Research. Deze buurtmonitor bevat ook de gegevens welke bij de Politie Twente zijn binnengekomen met betrekking tot fysieke onveiligheid, sociale problemen en verkeersongevallen. Bij de bestaande dataset zijn de gegevens van de coffeeshops en growshops toegevoegd.

Hieronder worden achtereenvolgens de afhankelijke variabelen, de onafhankelijke variabelen en de controlevariabelen besproken. Deze worden omschreven, aangegeven zal worden welke bron per variabele gebruikt is en tevens hoe deze variabelen gemeten zijn.

- de afhankelijke variabelen

De afhankelijke variabelen betreffen criminaliteit, overlast en verkeersongevallen. Bij het vaststellen van de criminaliteit en overlast wordt aangesloten bij de Buurtmonitor Enschede. In deze Buurtmonitor wordt onderscheid gemaakt in drie verschillende soorten meldingen. Dit betreft meldingen op het gebied van fysiek onveiligheid, sociale problemen en verkeersongevallen. Deze meldingen zijn als volgt gekoppeld aan de afhankelijke variabelen:

- Criminaliteit: Meldingen bij de politie binnengekomen die betrekking hebben op fysieke problemen (vernielingen, geweld, diefstal) (Politie Twente). Deze meldingen zijn gemeten in het aantal meldingen bij de politie per 100 woonruimtes.
- Overlast: Meldingen bij de politie binnengekomen die betrekking hebben op sociale problemen (burenruzies en andere conflicten, overlast in leefmilieu) (Politie Twente). Deze meldingen zijn gemeten in het aantal meldingen bij de politie per 100 woonruimtes.

- Verkeersongevallen: Meldingen bij de politie die betrekking hebben op verkeersongevallen (Politie Twente). Deze meldingen zijn gemeten per postcodegebied, en vervolgens vertaald op buurtniveau.

- de onafhankelijke variabelen

In dit onderzoek is binnen de drugsgerelateerde plaatsen het onderscheid gemaakt tussen coffeeshops en growshops. Zoals reeds eerder vermeld worden de hennepplantages, vanwege het niet beschikbaar zijn van data, in dit onderzoek uitgesloten. De aangegeven indeling is de meest gangbare indeling inzake drugsgerelateerde plaatsen. Dit sluit echter niet uit dat er meer drugsgerelateerde plaatsen zijn. Ook bij bijvoorbeeld smartshops kan er sprake zijn van illegale handel in drugs, het is in het kader van dit onderzoek echter niet vast te stellen in welke smartshops dit daadwerkelijk het geval is.

Er wordt gekeken naar de drugsgerelateerde plaatsen welk zich in Enschede bevonden in de periode tussen 2004 en 2008. Dit omdat dit aansluit bij de reeds beschikbare dataset. De in dit onderzoek gebruikte drugsgerelateerde plaatsen zijn:

- Coffeeshops: alcoholvrije horecagelegenheden waar handel in en gebruik van softdrugs plaatsvinden (Staatscourant 2000). Coffeeshops zijn gemeten in aantallen per buurt.
- Growshops: winkels waar, aan particulieren, complete inventarissen van goederen worden verkocht die nodig zijn voor de inplanting van wiet, met inbegrip van materialen die enkel bedoeld zijn om de kwekerij af te schermen van de buitenwereld (Spapens & van de Bunt & Rastovac 2007). Growshops zijn gemeten in aantallen per buurt.

De locaties en aantallen van coffeeshops en growshops zijn verkregen via openbare bronnen. Middels diverse internetsites, met name de sites gericht op de consumenten van coffeeshops en growshops, zijn de namen en adressen verkregen van de diverse coffeeshops en growshops. Deze namen en adressen zijn nagetrokken in de Kamer van Koophandel, waarbij tevens is getracht te achterhalen of en wanneer de gelegenheid eventueel gesloten is. Hieruit blijkt dat er gedurende de periode 2004-2008 geen coffeeshops of growshops waren welk gedurende die periode gesloten of juist geopend zijn.

De overige onafhankelijke variabelen zijn:

- Afstand tot bank: Minimale afstand (hemelsbreed) tot een bank (hoofd- of bijkantoor van een bank voor consumenten) (bedrijvencartotheek van I&O Research).
- Afstand tot club-buurthuis: Minimale afstand (hemelsbreed) tot club- of buurt huis (I&O Research).
- Afstand tot postkantoor: Minimale afstand (hemelsbreed) tot postkantoor of postagentschap (bedrijvencartotheek van I&O Research).
- Afstand tot school: Minimale afstand (hemelsbreed) tot een basisschool (vestiging of volledige dependance) (bedrijvencartotheek van I&O Research).

- Afstand tot speeltuin: Minimale afstand (hemelsbreed) tot een volledige speeltuin met speeltuingebouw (I&O Research).
- Afstand tot supermarkt: Minimale afstand (hemelsbreed) tot een winkel met algemene levensmiddelen (supermarkt of kruidenier) (I&O Research).

De afstanden tot deze overige onafhankelijke variabelen zijn berekend door van elk postcodegebied de afstand tot de dichtstbijzijnde voorziening van de betreffende categorie te bepalen en van deze 'kortste afstanden' een gemiddelde op buurtniveau te bepalen. De afstanden zijn gemeten in meters.

- de controlevariabelen

Er worden in dit onderzoek, naast de "land use" variabelen ook andere controlevariabelen ingevoerd. In hoofdstuk 2.8 is aangegeven welke andere criminaliteitsrelevante factoren hiervoor bekeken worden. Dit betreft de werkloosheid, immigratie en bevolkingsgroepen alsmede de vergrijzing. In dit onderzoek zijn deze variabelen meegenomen aan de hand van respectievelijk het percentage niet werkzame die werkzoeken, etniciteit en inwoners ouder dan 65 jaar.

- Niet werkzame werkzoekenden: Aantal werkzoekenden ingeschreven bij het Arbeidsbureau, voor zover op dat moment zonder werk. (UWV WERKbedrijf). Gemeten in procenten van de totale bevolking van 15 t/m 64 jaar (de potentiële beroepsbevolking).
- Etniciteit: Aantal inwoners met de Nederlandse etniciteit, Bij de identificatie van personen naar etniciteit oftewel etnische herkomst is gebruik gemaakt van drie identificatiecriteria (den Heeten & Verweij 1993):
 - het geboorteland van de persoon zelf;
 - het geboorteland van diens moeder;
 - het geboorteland van diens vader.

De geboortelanden worden ingedeeld in drie categorieën. Deze drie categorieën zijn Nederland, overige rijke landen die geen onderwerp zijn van achterstandsbeleid en overige landen die potentieel doelgroep zijn van achterstandsbeleid. Met behulp van de drie identificatiecriteria worden personen vervolgens, aan de hand van een prioriteitsvolgorde, geclassificeerd en ingedeeld in de categorieën.

Het aantal inwoners met de Nederlandse etniciteit is gemeten in aantallen per buurt

- Inwoners ouder dan 65 jaar is: spreekt voor zichzelf. Hierbij wordt uitgegaan van de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Het aantal inwoners ouder dan 65 jaar is gemeten in aantallen per buurt

3.2 Analyse

In het onderzoek zal gekeken worden naar de statistische relevantie. Allereerst zal een beschrijvende analyse van de variabelen gegeven worden. Van elk van de variabelen zal het gemiddelde, de minimale en de maximale waarde van de variabele en de standaarddeviatie bekeken worden.

Nadat gekeken is naar de variabelen afzonderlijk, zal gekeken worden naar de relatie tussen de variabelen onderling. Daarvoor zal een bivariate analyse uitgevoerd worden. In een bivariate analyse wordt de samenhang tussen twee variabelen beschreven. Hierbij wordt de Pearson correlatiecoëfficiënt gebruikt. Er wordt gekeken naar de samenhang tussen de onafhankelijke variabelen, of deze positief of negatief is en hoe sterk deze is. Aan de hand van deze coëfficiënt wordt de correlatie tussen de onafhankelijke variabelen bekeken. Wanneer de correlatie 0,7 of hoger bedraagt, kunnen de onafhankelijke variabelen samenhangen en daarmee de afhankelijke variabele op dezelfde wijze verklaren. Aan de hand van deze resultaten wordt, mede aan de hand van de verdeling van de variabelen, bezien of al de variabelen in het vervolg van het onderzoek meegenomen worden.

De uitkomst van deze correlatie zegt nog niets over een causaal verband. Van belang is niet alleen te weten of er een verband is tussen de onafhankelijke variabelen en de afhankelijke variabelen, maar of er een oorzakelijk verband is tussen deze variabelen. Hiervoor wordt een bivariate regressie analyse uitgevoerd. In deze analyse wordt de invloed onderzocht van elke afzonderlijke onafhankelijke variabele op elke afzonderlijke afhankelijke variabele alsmede op elke afzonderlijke controlevariabele. Hierbij dient ook gekeken te worden naar de significantie.

Hierna wordt door een multivariate regressie analyse (waarbij meerdere onafhankelijke variabelen tegelijk in ogenschouw genomen) gekeken of de afhankelijke variabele voorspeld kan worden aan de hand van een set van onafhankelijke variabelen. Indien geen rekening gehouden wordt met het verband tussen de onafhankelijke variabelen onderling, wordt het effect van de onafhankelijke variabele op de afhankelijke variabele mogelijk verkeerd ingeschat. Anders gezegd: het effect van de een verklarende variabele kan beïnvloed worden door een andere verklarende variabele (interactie). Daarom worden er naast de onafhankelijke variabelen ook controlevariabelen ingevoerd om te bezien of het verband tussen enerzijds criminaliteit en overlast en anderzijds de drugsgerelateerde plaatsen wel een zuiver verband betreft en niet verklaard wordt door andere variabelen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de backward selectieprocedure. Eerst worden allen onafhankelijke variabelen opgenomen, waarna gekeken wordt of er een niet significante variabele verwijderd kan worden. Vervolgens wordt dit herhaald, totdat er een model ontstaat waarin al de verklarende variabelen significant zijn.

4. Resultaten

In het voorgaande hoofdstuk is aangegeven welke procedure in dit onderzoek gehanteerd wordt. In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van het statistische programma SPSS. Onderstaand volgen, stapsgewijs, de resultaten van het onderzoek.

4.1 Beschrijvende statistiek

Eerst worden de verzamelde gegevens beschreven met als doel een indruk te krijgen van de variabelen. Hierbij wordt gekeken naar het gemiddelde van de variabele, de minimale en maximale waarde van de variabele en de standaarddeviatie. In onderstaande tabel staan de beschrijvende statistieken voor de onafhankelijke, afhankelijke en controlevariabelen.

Tabel 1. Beschrijvende statistiek van de variabelen

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Aantal Coffeeshops	70	0	8	,16	,97
Aantal Growshops	70	0	1	,08	,28
Afstand tot bank [meters]	70	213	2364	951,89	568,55
Afstand club- buurthuis [meters]	70	148	4859	993,84	875,04
Afstand postkantoor [meters]	70	244	2687	948,34	590,66
Afstand school [meters]	70	171	2234	563,16	470,63
Afstand speeltuin [meters]	70	193	5083	1036,03	880,40
Afstand supermarkt [meters]	70	201	2363	642,03	467,53
Criminaliteit [kengetal]	69	4	167	22,81	27,56
Overlast [kengetal]	70	1	980	25,71	116,23
Verkeersongevallen [kengetal]	69	0	8	1,16	1,34
Etniciteit: Nederlands (1) [inwoners]	70	5	4213	1602,21	1052,88
Niet werkzame werkzoekenden (%)	62	1	22	7,31	4,30
65 jaar en ouder [inwoners]	70	1	1478	310,17	287,26

Het is lastig de verschillende gegevens van de tabel onderling te vergelijken. Voor coffeeshops en growshops wordt het aantal per buurt gehanteerd, terwijl voor de overige onafhankelijke variabelen de afstand tot (in meters) per buurt gebruikt wordt. Bij de afhankelijke variabelen wordt echter weer uitgegaan van kengetallen. Dit leidt bijvoorbeeld dan ook tot een veel lagere standaarddeviatie bij coffeeshops en growshops dan bij de overige onafhankelijke variabelen. Dit omdat de afstand in meters logischerwijs meestal een hogere waarde betreft dan het aantal coffeeshops of growshops.

De controlevariabele Niet werkzame werkzoekenden is gemeten in percentages, hetgeen ook tot een lagere standaarddeviatie leidt.

De laagste waarde van N betreft 62. Er waren in het onderzoek echter 70 buurten. De laagste N-waarde van 62 betreft de controlevariabele Niet werkzame werkzoekenden. Voor enkele buurten was dit percentage niet bekend, vandaar de lagere N-waarde. De afhankelijke variabele criminaliteit heeft een N-waarde van 69. Dit komt omdat in de buurt de Broeierd is voor de afhankelijke variabele criminaliteit een zodanig hoge waarde (5.023,40) in de database is vastgelegd, dat deze buiten het onderzoek gelaten is. De waarde is dermate hoog dat deze niet correct kan zijn. In de buurt 't Weldink, is het aantal verkeersongevallen onbekend. De oorzaak hiervan is niet bekend. Beide buurten betreffen buurten met een gering aantal (beide 10) inwoners.

Voor vier variabelen geldt dat de minimumwaarde nul is, in die buurt is de variabele niet "aanwezig." Niet elke buurt bevat bijvoorbeeld een coffeeshop, deze waren slecht in vier buurten aanwezig. Waarbij de meeste coffeeshops zich bevinden in de buurt "centrum." Zoals uit de tabel blijkt zijn in deze buurt acht coffeeshops (de waarde onder maximum). Tevens bevat niet elke buurt een growshop, dit geldt slechts voor zes buurten. Ook voor het aantal verkeersongevallen is er een minimumwaarde van nul. Dit betreft de buurt het Brunink, een relatief kleine buurt met 108 inwoners. De lage minimumwaarde voor sommige variabelen, zoals bijvoorbeeld de controlevariabele inwoners 65 jaar en ouder, wordt ook vaak verklaard door het geringe aantal bewoners in de desbetreffende buurt. Voor die variabelen welk de afstand tot een "land use"-variabele aangeven, en die gemeten worden in meters, is er wel voor elke variabele een waarde. De waarde van die variabelen wordt gemeten over de buurtgrenzen. Het wil dus niet zeggen dat bijvoorbeeld ook in elke buurt een bank aanwezig is, het gaat om de afstand tot de variabele. Het kan dus zijn dat de bank zich niet in de buurt zelf bevindt, maar in een nabijgelegen buurt.

Tevens is in bijlage 1 de normale verdeling aangegeven. Een normale verdeling is symmetrisch. Hier blijkt dat niet alle variabelen normaal verdeeld zijn. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de afstand tot een school. Reden hiervoor is waarschijnlijk dat enkele scholen bij elkaar gecentreerd zijn. Daarnaast zijn de variabelen afstand tot club-buurthuis, afstand tot speeltuin en afstand tot supermarkt niet normaal verdeeld.

4.2 Correlatie analyse

Nadat gekeken is naar de variabelen afzonderlijk, wordt gekeken naar de relatie tussen de variabelen onderling, de Pearson correlatiecoëfficiënt. Wanneer de correlatie 0,7 of hoger bedraagt, kunnen de onafhankelijke variabelen samenhangen en daarmee de afhankelijke variabele op dezelfde wijze verklaren. Na deze analyse kan gezien worden of al de variabelen, mede gelet op het grote aantal variabelen, in het vervolg van het onderzoek meegenomen worden.

Tabel 2 Correlatie tussen onafhankelijke variabelen

		Number of Coffee Shops	Number of Grow shops	Afstand tot bank [meters]	Afstand club- buurt huis [meters]	Afstand postkan- toor [meters]	Afstand school [meters]	Afstand speel- tuin [meters]	Afstand super markt [meters]
Aantal Coffeeshops	Pearson Correlation	1	,37**	-,18	-,00	-,12	-,07	-,06	-,11
Aantal Growshops	Pearson Correlation		1	-,00	-,05	,00	-,04	-,00	,08
Afstand tot bank [meters]	Pearson Correlation			1	,29*	,60**	,58**	,39**	,62**
Afstand club- buurthuis [meters]	Pearson Correlation				1	,51**	,66**	,81**	,64**
Afstand postkantoor [meters]	Pearson Correlation					1	,85**	,56**	,78**
Afstand school [meters]	Pearson Correlation						1	,61**	,86**
Afstand speeltuin [meters]	Pearson Correlation							1	,64**
Afstand supermarkt [meters]	Pearson Correlation								1

** .001<p<0.01 * 0.01<p<0.05

Tussen de volgende variabelen was is er sprake van een correlatiewaarde hoger dan 0,7:

Afstand club-buurthuis – afstand speeltuin (0,81)

Afstand postkantoor-afstand school (0,85)

Afstand postkantoor-afstand supermarkt (0,78)

Afstand school-afstand supermarkt (0,85)

De variabele afstand tot school correleert met zowel de variabele afstand tot postkantoor als de variabele afstand tot supermarkt. De variabele afstand tot supermarkt correleert daarnaast ook met de variabele afstand tot postkantoor. De oorzaak van de correlatie kan zijn dat deze vaak in elkaars nabijheid gelegen zijn, zoals bij een winkelcentrum. Postkantoren bevinden zich bijvoorbeeld soms in supermarkten.

Bij de beschrijvende statistiek is gemeld dat in bijlage 1 de verdeling van de variabelen aangegeven is. Hieruit kwam naar voren dat de variabelen coffeeshops, growshops, afstand tot bank en afstand tot postkantoor zogenaamd normaal verdeeld zijn. De variabelen afstand tot supermarkt, afstand tot speeltuin, afstand tot club-buurthuis en afstand tot school zijn niet normaal verdeeld. Dit gecombineerd met de correlatieanalyse, leidt er toe dat de variabelen afstand tot school en afstand tot supermarkt verwijderd worden. Beide variabelen correleren met andere variabelen en beide variabelen zijn daarbij ook niet normaal verdeeld.

Tevens is er een correlatie analyse uitgevoerd waarbij ook de controlevariabelen zijn ingevoerd. Hieruit bleek dat de controlevariabelen niet correleren met de overige variabelen. Wel werd er een correlatie gevonden tussen de controlevariabele Etniciteit en de controlevariabele inwoners 65 jaar en ouder (0.77).

Zoals uit vorenstaande blijkt is er vaak sprake van hoge correlatie tussen de diverse variabelen. De onafhankelijke variabelen hangen soms onderling sterk samen. Dit kan leiden tot instabiele resultaten als in het vervolg het model toegepast wordt. Dit wordt het gevaar van multicollineariteit genoemd. Hierna zal onder meer een meervoudige regressieanalyse uitgevoerd worden, waarbij dit een groot probleem kan vormen. Ten dien gevolge zijn de onafhankelijke variabelen in het vervolg van het onderzoek gecentreerd. Hiertoe is bij elk van de resterende onafhankelijke variabelen bij elke waarde het gemiddelde van die variabele afgetrokken.

4.3 Regressie analyse

4.3.1 Bivariate regressie analyse

Onderstaand de resultaten voor de twee onafhankelijke variabelen waarvoor de twee hypothesen zijn opgesteld, de coffeeshops en de growshops. Daarnaast worden in bijlage 2 ook de uitkomsten van de overige variabelen gegeven, indien deze uitkomsten significant bleken.

Binnen de tabellen zijn met name twee waarden van belang. De adjusted R square (R^2) geeft aan in hoeverre de afhankelijke variabele wordt verklaard door de onafhankelijke variabele, het geeft het percentage “verklaarde variantie” aan. Daarnaast is de significantie waarde (p) van belang. Indien deze waarde lager of gelijk aan 0,05 is, dan wil dit zeggen dat de onafhankelijke variabele significante invloed uitoefent op de afhankelijke variabele. Mocht dit niet het geval zijn, dan betreft het een niet significant verklarende variabele, en kan er dus niets over de invloed op de te verklaren variabele gezegd worden.

4.3.1.1 Criminaliteit

Tabel 3 Bivariate regressie analyse tussen coffeeshops en criminaliteit

	B	s.e.	B
Constant	22.70	3.01	
Aantal Coffeeshops	12.23	3.10	.44***

Note $R^2 = .18$; $p = .000$ *** $p < .001$

Tabel 4 Bivariate regressie analyse tussen growshops en criminaliteit

	B	s.e.	B
Constant	22.74	3.32	
Aantal Growshops	10.98	11.79	.11

Note $R^2 = -.00$; $p = .355$.

Uit bovenstaand blijkt dat de totale variantie in criminaliteit voor ongeveer 18% verklaard worden door het aantal coffeeshops. Gelet op de significantie waarde is dit een significante voorspeller van criminaliteit. Bij growshops wordt minder dan 1% van de variantie bepaald door het aantal growshops. Maar growshops zijn geen significante voorspeller van criminaliteit. Uit bijlage 2 valt verder op dat er verder nog maar één significante voorspeller onder de overige onafhankelijke variabelen is, namelijk de afstand tot postkantoor. Deze verklaart voor ongeveer 6,0 % de variantie in criminaliteit. Daarnaast blijken de controlevariabelen etniciteit en inwoners 65 jaar en ouder ook een significante voorspeller, welk respectievelijk 11% en 5% van de variantie in criminaliteit verklaren.

4.3.1.2 Overlast

Tabel 5 Enkelvoudige regressie analyse tussen coffeeshops en overlast

	B	s.e.	B
Constant	25.67	13.98	
Aantal Coffeeshops	5.95	14.47	.05

Note $R^2 = -.01$; $p = .682$.

Tabel 6 Bivariate regressie analyse tussen growshops en overlast

	B	s.e.	B
Constant	25.73	14.00	
Aantal Growshops	-3.15	49.99	-.01

Note $R^2 = -.02$; $p = .950$.

Bij de afhankelijke variabele overlast geldt voor zowel coffeeshops als growshops dat de adjusted R Square nagenoeg nul is, dus nagenoeg niets wordt van overlast wordt verklaard door één van deze twee variabelen. Daarnaast zijn beide, gelet op de significantiewaarde, ook geen significante voorspeller. Als de overige variabelen in ogenschouw worden genomen, valt op dat alleen de afstand tot postkantoor significant is, deze verklaart voor 6,1% de variantie in overlast. Geen van de overige variabelen, dus ook niet één van de controlevariabelen, vormt een significante voorspeller.

4.3.1.3 Verkeersongevallen

Tabel 7 Bivariate regressie analyse tussen coffeeshops en verkeersongevallen

	B	s.e.	B
Constant	1.16	.16	
Aantal Coffeeshops	.28	.16	.21

Note $R^2 = .03$; $p = .091$.

Tabel 8 Bivariate regressie analyse tussen growshops en verkeersongevallen

	B	s.e.	B
Constant	1.16	.16	
Aantal Growshops	-.18	.57	-.04

Note $R^2 = -.01$; $p = .762$.

Voor de afhankelijke variabele verkeersongevallen geldt dat al de onafhankelijke variabelen afzonderlijk, dus ook de coffeeshops en growshops, geen significante voorspeller voor het aantal verkeersongevallen vormen. Wel blijkt de controlevariabele etniciteit een significante voorspeller, welk een variantie van 5% verklaart.

4.3.2. Multivariate regressie analyse

Onderstaand worden de resultaten weergegeven voor de drie afhankelijke variabelen. Eerst worden per afhankelijke variabele al de na de correlatie analyse overgebleven onafhankelijke variabelen alsmede de controlevariabelen ingevoerd. Vervolgens wordt gekeken naar het model waarin zoveel mogelijk variabelen significant zijn, de variabelen welk niet significant zijn worden zoveel mogelijk uit het model verwijderd. Bij de uitkomsten van de tabellen zijn wederom de volgende waarden van belang. Allereerst de adjusted R square (R^2), deze geeft aan de verklarende variantie, rekening houdende met het totale aantal verklarende variabelen in het model. Daarnaast de significantie waarde (p). Dit om te bezien of de relatie tussen de onafhankelijke variabele en afhankelijke variabele significant is (zie hiervoor ook het gestelde bij de bivariate regressie analyse).

4.3.2.1 Criminaliteit

Tabel 9 Multivariate regressie analyse tussen de onafhankelijke variabelen en criminaliteit

	B	s.e.	B
Constant	21.91	2.02	
Aantal Coffeeshops	13.37	2.09	0.67***
Aantal Growshops	-3.49	7.10	-0.05

Afstand tot bank [meters]	0.00	0.01	0.01
Afstand club- buurthuis [meters]	0.00	0.00	-0.01
Afstand postkantoor [meters]	0.01	0.01	0.15
Afstand speeltuin [meters]	-0.01	0.00	-0.20
Etniciteit: Nederlands (1) [inwoners]	-0.01	0.00	-0.38*
Niet werkzame werkzoekenden (%)	-0.04	0.53	-0.01
65 jaar en ouder [inwoners]	0.01	0.01	0.08

Note $R^2 = .47$; $p = .000$. *** $p < .001$ * $0.01 < p < 0.05$

De adjusted R square geeft een waarde van 0,47. Dat wil zeggen dat de onafhankelijke variabelen gezamenlijk 47 % van de spreiding van criminaliteit verklaren. Er zijn echter nog enkele niet significante onafhankelijke variabelen aanwezig, waaronder de growshops. Daarom is, door gebruik te maken van het programma SPSS, gekeken naar het model waarin alleen de significant verklarende variabelen zijn opgenomen. Dit geeft de volgende uitkomst:

Tabel 10 Multivariate regressieanalyse tussen de significante onafhankelijke variabelen en criminaliteit

	B	s.e.	B
Constant	21.52	1.91	
Aantal Coffeeshops	12.73	1.82	0.63***
Etniciteit: Nederlands (1) [inwoners]	- 0.01	0.00	-0.34***

Note $R^2 = .50$; $p = .000$. *** $p < .001$

Bij dit laatste model zijn al de variabelen significant. De coffeeshops hebben de grootste invloed op criminaliteit, de beta is hierbij 0,63. Omdat de coffeeshops in aantallen gemeten zijn, wil dit zeggen dat hoe meer coffeeshops er zijn, hoe hoger de criminaliteit zal zijn. Ook de controlevariabele etniciteit heeft invloed op de criminaliteit, met een bèta van -0,34. , dit wil zeggen dat hoe meer inwoners met de Nederlandse etniciteit er in de buurt zijn, hoe minder criminaliteit er zal zijn.

4.3.2.2 Overlast

Tabel 11 Multivariate regressie analyse tussen de onafhankelijke variabelen en overlast

	B	s.e.	B
Constant	11.94	0.81	
Aantal Coffeeshops	7.94	0.84	0.76***
Aantal Growshops	2.02	2.86	0,06
Afstand tot bank [meters]	0.00	0.00	-0.12
Afstand club- buurthuis [meters]	0.00	0.00	- 0.04
Afstand postkantoor [meters]	0.00	0.00	0.07
Afstand speeltuin [meters]	0.00	0.00	-0.05
Etniciteit: Nederlands (1) [inwoners]	0.00	0.00	-0.13
Niet werkzame werkzoekenden (%)	0.47	0.22	0.19*
65 jaar en ouder [inwoners]	0.00	0.00	-0.10

Note $R^2 = .68$; $p = .000$. *** $p < .001$ * $0.01 < p < 0.05$

Gelet op de adjusted R square wordt in dit model 68% van de spreiding van overlast door de variabelen verklaard. Alleen de variabelen coffeeshops en niet werkzame werkzoekenden blijken in dit model significant. Omdat ook dit model veel niet significante variabelen bevat, is gekeken naar het model waarin alleen de significante variabelen overblijven.

Tabel 12 Multivariate regressie analyse tussen de significante onafhankelijke variabelen en overlast

	B	s.e.	B
Constant	12.04	0.77	
Aantal Coffeeshops	8.34	0.74	0.80***
Etniciteit: Nederlands (1) [inwoners]	0.00	0.00	-0.17*
Niet werkzame werkzoekenden (%)	0.50	0.18	0.20**

Note $R^2 = .69$; $p = .000$. *** $p < .001$ ** $.001 < p < 0.01$ * $0.01 < p < 0.05$

Ook in dit model geldt dat de coffeeshops de grootste invloed hebben, de bèta is hierbij 0,80. Hoe meer coffeeshops, hoe hoger de overlast. Ook de controlevariabelen etniciteit en het percentage niet werkzame werkzoekenden hebben invloed op overlast. Waarbij weer opgemerkt dat in het geval van Etniciteit sprake is van een negatieve bèta. Hoe meer inwoners met de Nederlandse etniciteit, hoe lager de overlast. Aansluitend hierop is dat hoe hoger het percentage werkzoekenden is, hoe hoger de overlast zal zijn.

4.3.2.3 Verkeersongevallen

Tabel 13 Multivariate regressie analyse tussen de onafhankelijke variabelen en verkeersongevallen

	B	s.e.	B
Constant	1,15	0.17	
Aantal Coffeeshops	0.30	0.17	0.25
Aantal Growshops	-0.44	0.58	-0.10
Afstand tot bank [meters]	0.00	0.00	-0.18
Afstand club- buurthuis [meters]	0.00	0.00	0.10
Afstand postkantoor [meters]	0.00	0.00	0.08
Afstand speeltuin [meters]	0.00	0.00	-0.18
Etniciteit: Nederlands (1) [inwoners]	0.00	0.00	-0.32
Niet werkzame werkzoekenden (%)	-0.02	0.04	-0.07
65 jaar en ouder [inwoners]	0.00	0.00	0.04

Note $R^2 = .03$; $p = .315$.

Geen van de variabelen is in dit model significant. de adjusted R square is ook laag, 3% van de variantie in verkeersongevallen wordt door dit model verklaard. Als naar het model met de een hogere significantie gekeken wordt, volgt de volgende uitkomst:

Tabel 14 Multivariate regressie analyse tussen de significante onafhankelijke variabelen en verkeersongevallen

	B	s.e.	B
Constant	1.15	0.16	
Aantal Coffeeshops	0.29	0.15	0.24
Etniciteit: Nederlands (1) [inwoners]	0.00	0.00	-0.24

Note $R^2 = .09$; $p = .026$.

De adjusted R square in dit model is verhoogd naar 9%, echter ook in dit model zijn de variabelen geen significante voorspeller van de verkeersongevallen. Conclusie is dan ook dat uit de multivariate regressie analyse blijkt dat geen van variabelen een significante voorspeller van verkeersongevallen is.

5. Conclusies, beperkingen en aanbevelingen

5.1. Conclusies

Doel van het onderzoek was een bijdrage te leveren aan de vraag of er rondom drugsgerelateerde ook daadwerkelijk sprake is van meer criminaliteit en overlast. De drugsgerelateerde plaatsen waren beperkt tot coffeeshops en growshops, waarbij in dit onderzoek is gekeken naar de coffeeshops en growshops in Enschede. Aan de hand van drie basistheorieën binnen de Environmental Criminology, namelijk de rationele keuzetheorie, de routine activiteiten theorie en de patroontheorie is geconcludeerd dat bepaalde plaatsen, zogenaamde Hot Spots, meer aanleiding geven tot extra criminaliteit en overlast dan andere plaatsen. Hierbij zijn drie verschillende typen Hot Spots onderscheiden:

1. Crime generators: locaties waar veel activiteiten zijn of diverse activiteiten samenkomen;
2. Crime attractors: locaties welk potentiële daders de mogelijkheid bieden tot het plegen van criminaliteit, omdat bij deze locaties een grote kans tot succes is.
3. Crime enablers: locaties waar weinig gedragsregels zijn en/of weinig toezicht is.

Naar verwachtingen zouden coffeeshops zowel crime generator, crime attractor als crime enabler zijn. Growshops zouden zowel optreden als crime generator als crime attractor. De vraag of growshops ook als crime enabler aan te merken zijn, kon niet beantwoord worden. Enerzijds zal de eigenaar van de growshop trachten zoveel mogelijk controle en toezicht uit te sluiten, anderzijds krijgen growshops extra aandacht van de politie. Vervolgens zijn aan de hand van deze verwachtingen twee hypothesen opgesteld, waarbij de verwachting was dat er rondom coffeeshops en growshops in Enschede sprake zou zijn van extra criminaliteit en overlast.

Criminaliteit, overlast en verkeersongevallen zijn gemeten aan de hand van fysieke onveiligheid, sociale problemen en verkeersongevallen.

De eerste hypothese was:

Rond coffeeshops in Enschede zal er sprake zijn van extra criminaliteit en overlast.

Na invoering van al de variabelen in het model bleek dat de aanwezigheid van een coffeeshop in de buurt wel leidt tot extra criminaliteit. Coffeeshops zijn een significante voorspeller voor criminaliteit. Hetzelfde geldt voor overlast, ook daarvoor geldt dat de aanwezigheid van een coffeeshop in de buurt zorgt voor extra overlast. Ook voor dat aspect is de hypothese aangenomen.

De tweede hypothese was:

Rond growshops in Enschede zal er sprake zijn van extra criminaliteit en overlast.

In het geval van de growshops was geen van de relaties significant. De hypothese is op basis van dit onderzoek dus verworpen. Voor de growshops kwam naar voren dat de aanwezigheid van een growshop geen significante bijdrage levert aan de criminaliteit en overlast.

Naar de criminaliteit en overlast is er ook gekeken of er sprake was van meer verkeersongevallen rondom drugsgelateerde plaatsen. De derde hypothese en vierde hypothese hierbij waren:

Hypothese 3

Rond coffeeshops in Enschede zal er sprake zijn van extra verkeersongevallen.

Hypothese 4

Rond growshops in Enschede zal er sprake zijn van extra verkeersongevallen.

Beide hypothesen worden op basis van dit onderzoek verworpen. Geen van de variabelen in het onderzoek vormt een significante voorspeller voor verkeersongevallen.

Het antwoord op de centrale onderzoeksvraag luidt:

In hoeverre is er sprake van extra criminaliteit en overlast in de directe omgeving van coffeeshops en growshops in Enschede?

dat geconcludeerd kan worden dat er extra criminaliteit en overlast is in de directe omgeving van coffeeshops en dat op basis van dit onderzoek niet kan worden geconcludeerd dat er sprake is van extra criminaliteit en overlast in de directe omgeving van growshops.

5.2 Beperkingen

Dit onderzoek heeft, zoals meestal bij onderzoeken, te maken met een aantal beperkingen. Hieronder zullen enkele van deze beperkingen aangegeven worden.

Om te beginnen was het aantal coffeeshops en growshops laag. Enschede bevatte tijdens het onderzoek elf coffeeshops, waarvan acht in de buurt centrum, daarnaast nog drie coffeeshops in andere buurten. Het aantal growshops lag op zes, verdeeld over zes verschillende buurten. Op een totaal van 70 buurten is dit een gering aantal, waarmee het onderzoek aan kracht inboet.

De database bevat gegevens over criminaliteit en overlast aan de hand van meldingen inzake fysieke onveiligheid, sociale problemen en verkeersmeldingen, voor zover deze geregistreerd zijn. Lang niet al deze gevallen zullen zichtbaar zijn en als zodanig in de database verwerkt zijn. Naar verwachting zullen er ook veel niet gemelde gevallen zijn. Daarnaast bevatten criminaliteit en overlast meer aspecten dan voornoemde meldingen.

In dit onderzoek is gekozen voor de gemeente Enschede. Zoals reeds eerder gesteld betreft dit een gemeente in de buurt van de grens, het is de vraag in hoeverre dit representatief is voor de mate van criminaliteit en overlast rondom coffeeshops en growshops in zijn algemeenheid, nu niet onderzocht is wat de invloed is van de bezoekers van over de grens.

Een andere beperking van het onderzoek is dat de meeste onafhankelijke variabelen gemeten zijn gemeten in afstanden in meters, terwijl de variabelen coffeeshops en growshops zijn gemeten in aantallen per buurt. Indien een coffeeshop of growshop zich aan de rand van een buurt bevindt, kan dit uiteraard ook van invloed zijn op de naastgelegen buurt. In dit onderzoek is hiermee geen rekening gehouden.

Tevens is een beperking van het onderzoek is dat het onderzoek als analyse-eenheid het aggregatieniveau buurten heeft. Wanneer de diverse locaties en gebeurtenissen als “punt” op de kaart ingevoerd worden, en dus niet buurten als analyse-eenheid te nemen wordt een zuiverder beeld gegeven. Buurten betreffen grenzen die reeds bepaald zijn. Criminaliteit en overlast beperken zich uiteraard niet tot buurtgrenzen, het kan zijn dat in bepaalde gebieden waar buurten samenkomen juist concentraties zijn van criminaliteit en overlast. Door de locaties en gebeurtenissen als locatie op de kaart in het onderzoek op te nemen, wordt dit probleem voorkomen.

Daarnaast kan gewezen worden op het tijdsaspect van het onderzoek. Het gaat om gegevens van de periode 2004 tot en met 2008. Gedurende die periode zijn de buurten niet constant, buurten kunnen veranderen. De grenzen van de buurten kunnen wijzigen, maar ook de samenstellingen van buurten en dergelijke kan wijzigen in die periode. Dit kan leiden tot een vertekend beeld.

5.3 Aanbevelingen

Bij een volgend onderzoek zou er, zoals logischerwijs uit vorenstaande volgt, gekozen moet worden voor meerdere gemeentes, waarbij ook gemeentes welk ook te maken hebben met buitenlandse bezoekers. Zo heeft bijvoorbeeld ook een gemeente als Venlo te maken met veel bezoekers van coffeeshops en growshops van over de grens. Daaruit zou kunnen blijken of het beeld welk uit dit onderzoek naar voren komt zich daar ook voordoet. Daarnaast zou ook vergeleken kunnen worden naar een gemeente welk juist in mindere mate te maken hebben met buitenlandse bezoekers.

Ook zou het onderzoek op grotere schaal kunnen plaatsvinden. Het geringe aantal coffeeshops en growshops leiden tot een lagere betrouwbaarheid van dit onderzoek, door het onderzoek op een groter gebied te laten plaatsvinden zouden er meer betrouwbare conclusies getrokken kunnen worden.

Opmerkelijk in het onderzoek was de rol van de controle variabelen. Uit de multivariate regressieanalyse bleek dat de controlevariabelen een significante rol speelden in het model. Opvallend hierbij was dat er sprake is van een lage bèta, de controlevariabele op zichzelf verklaart dus weinig in het model. Mogelijk dient bijvoorbeeld de variabele etniciteit nader gespecificeerd te worden naar leeftijd of geslacht. Daarnaast is het mogelijk dat meerdere variabelen een rol kunnen spelen. Om dat te bekijken zal het model uitgebreid dienen te worden. Te denken valt hierbij aan variabelen als geslacht en leeftijd op zichzelf.

De conclusie van het onderzoek is dat de aanwezigheid van coffeeshops leidt tot extra criminaliteit en overlast. Dit zou zeker een rol dienen te spelen in het opstellen van het toekomstige beleid rondom coffeeshops, waarover thans zoveel discussie bestaat.

Literatuurlijst:

- Bieleman, B., Biesma, S., Snippe, J. & Beelen, A. (2009). *Drugsgelateerde Overlast*. Groningen-Rotterdam: Intraval.
- Bieleman, B. & Snippe, J. (2006). Coffeeshops en criminaliteit. *Justitiële verkenningen*, 32 (1), 46-58.
- Block R.L. & Block, C.R. (1995). *Space, Place and Crime: Hot Spot Areas and Hot Places of Liquor-Related Crime*. *Crime and Place*. Monsey, NY: Willow Tree Press.
- Bovenkerk, F. & Hogewind, W.I.M. (2002). *Hennepeteelt in Nederland: het probleem van criminaliteit en haar bestrijding*. Utrecht: Willem Pompe Instituut voor Strafwetenschappen.
- Brantingham, P. L. & Brantingham, P. J. (1995). Criminality of place: crime generators and crime attractors. *European Journal on Criminal Policy and Research* 3(3), 5-26.
- Brantingham, P. L. & Brantingham, P. J. (2008). Crime pattern theory. In R. Wortely & L. Mazerolle (Eds), *Environmental Criminology and Crime Analyses* (pp 78-93). Portland: Willan Publishing.
- Bruin, D. de, & Dijkstra, M., & J. Brecksema (2007). *Coffeeshops in Nederland. Naleving en handhaving van coffeeshopregels*. Utrecht: WODC/Stichting CVO.
- Clarke, R.V. & Eck, J.E. (2003). *Crime Analysis for Problem Solvers in 55 Small Steps*. London: Jill Dando Institute of Crime Science.
- Clarke, R. V. (2008). Situational crime prevention. In R. Wortely & L. Mazerolle (Eds), *Environmental Criminology and Crime Analyses* (pp 178-194). Portland: Willan Publishing.
- Cohen, L.E. & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American Sociological Review* 44, 588-608.
- Cornish, D.B. & Clarke, R.V. (2008). The rational choice perspective. In R. Wortely & L. Mazerolle (Eds), *Environmental Criminology and Crime Analyses* (pp 21-47). Portland: Willan Publishing.
- Emmet, I. & Broers, R. (2008). *Het groene goud. Verslag van een onderzoek naar de cannabissector voor het Nationaal dreigingsbeeld criminaliteit met een georganiseerd karakter*. Zoetermeer: KLPD-Dienst IPOL.
- Erp, J. van, Geest, van der V., Huisman, W. & Verbruggen, J. (2011). Criminaliteit en werk. Een veelzijdig verband. *Tijdschrift voor Criminologie*, 53(2), 71-85.
- Felson, M. (2008). The routine activity approach. In R. Wortely & L. Mazerolle (Eds), *Environmental Criminology and Crime Analyses* (pp 70-77). Portland: Willan Publishing.
- Houwing, S. & Hagenzieker, M.P. (2013). *Geneesmiddelen en drugs in het Nederlandse verkeer. Resultaten van het Europese Onderzoeksproject DRUID die relevant zijn voor het Nederlandse verkeersveiligheidsbeleid*. Leidschendam: Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV.
- Heeten, J. den, A.O. Verweij (1993). *Identificatie en registratie van etnische herkomst; een handleiding voor registratie en beleid*; Den Haag: VNG Uitgeverij.

Jennissen, R.P.W. (2009). *Criminaliteit, leeftijd en etniciteit. Over de afwijkende leeftijdsspecifieke criminaliteitscijfers van in Nederland verblijvende Antillianen en Marokkanen*. Den Haag: WODC.

Jennissen, R.P.W. & Blom, M. (2007). *Allochtone en autochtone verdachten van verschillende delicttypen nader bekeken*. Den Haag: WODC.

Klerks, P. & Kop, N. (2007). *Maatschappelijke trends en criminaliteitsrelevante factoren. Een overzicht ten behoeve van het Nationaal dreigingsbeeld criminaliteit met een georganiseerd karakter 2008-2012*. Apeldoorn: Politieacademie, Lectoraat Criminaliteitsbeheersing en Recherchekunde.

Laan, van der A., Vervoorn, L. & Nimwegen, van N. & Leeuw, F.L. (2007). *Justitie en demografie: over ontgroening, vergrijzing en verkleuring*. Den Haag: WODC.

Laub, J.H., Sampson, R.J. (2003). *Shared beginnings, divergent lives,; Delinquent boys to age 70*. Cambridge: Harvard University Press.

Pardoel, C.A.M., Haaf, J. van, Bogaerts, S. & Kalmthout, A.M. van (2004). *Coffeeshops in Nederland anno 2003: Aantallen, lokaal beleid, handhaving en naleving*. Tilburg: IVA, Universiteit van Tilburg.

Rovers, B & Fijnaut, C. (2011). *Criminaliteit en rechtshandhaving in de Euregio Maas-Rijn. Deel 5. De drugsoverlast in Maastricht en omliggende gemeenten. Een schets van de problemen en het effect van tegenmaatregelen*. Antwerpen-Cambridge: Intersentia.

Spapens A.C.M. & van de Bunt, H.G. & Rastovac, L. (2007). *De wereld achter de wietteelt*. Tilburg/Rotterdam: WODC.

Staatscourant 2000. *Aanwijzing Opiumwet*. Staatscourant 27 december 2000, pg 250.

Stel, J. van der, & Everhardt, V. & Laar, M. van. (2009). *Ontwikkeling van het Nederlandse drugsbeleid. Evaluatie van het Nederlandse drugsbeleid*. Utrecht/Den Haag: WODC/Trimbos-Instituut.

T.K. 24077-3. Tweede Kamer der Staten-Generaal publicatienummer 24077 nr 3 (1995). *Drugbeleid; Nota "Het Nederlandse drugbeleid: continuïteit en verandering."* Den Haag: SDU Uitgevers.

Warr, M. (1998). Life-course transitions and desistance from crime. *Criminology*, 36(2), (pp. 183-216).

Wortley, R & Mazerolle, L (2008). *Environmental Criminology and Crime Analysis*. London, UK:Willan.

Wouters, M. & Korf, D.J. & Kroeske, S. (2007). *Harde aanpak, hete zomer: een onderzoek naar de ontmanteling van hennepkwekerijen in Nederland*. Amsterdam: WODC/Rozenberg Publishers.

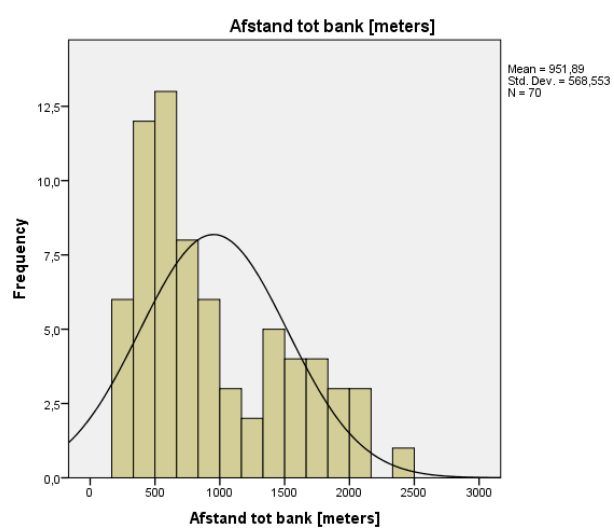
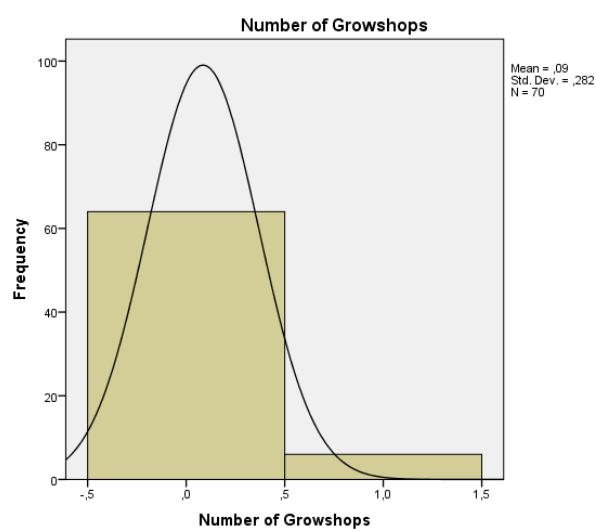
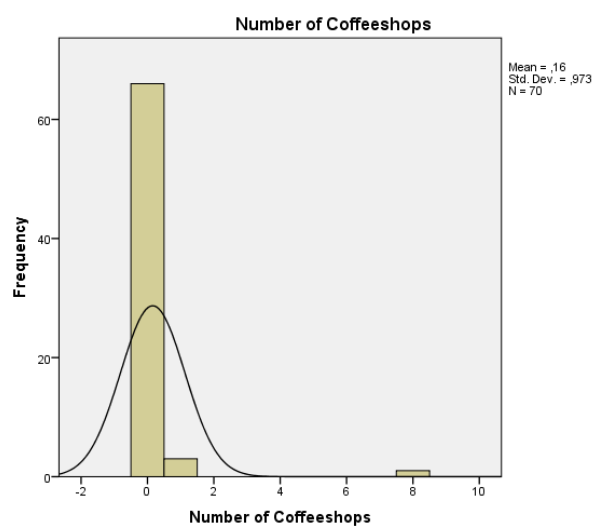
Bijlagen:

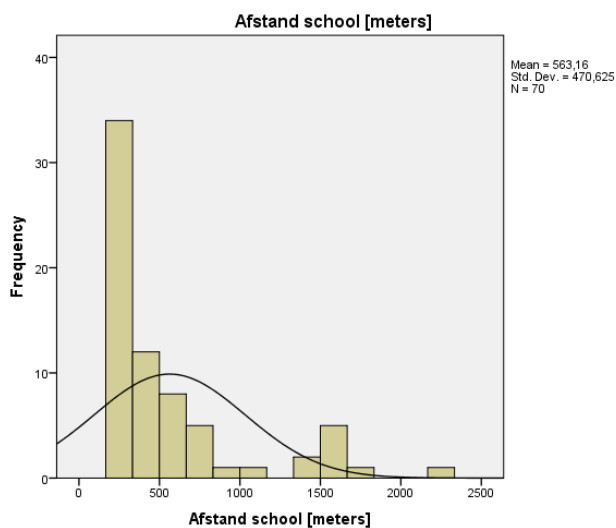
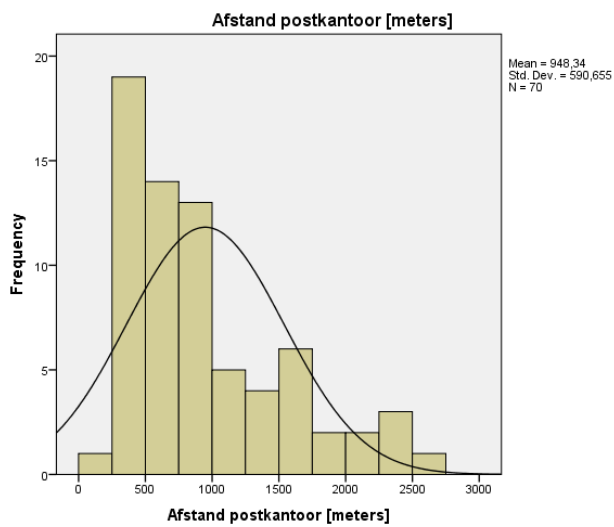
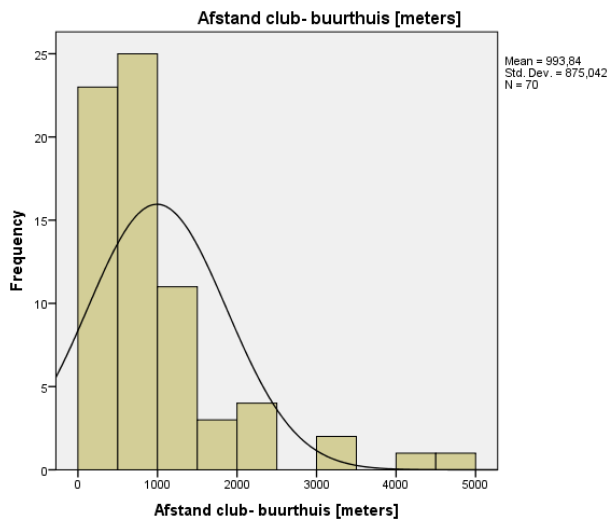
Bijlage 1: Normale verdeling van de variabelen

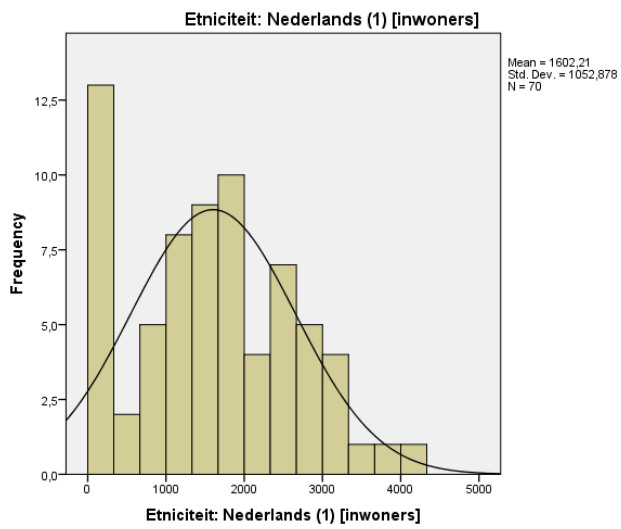
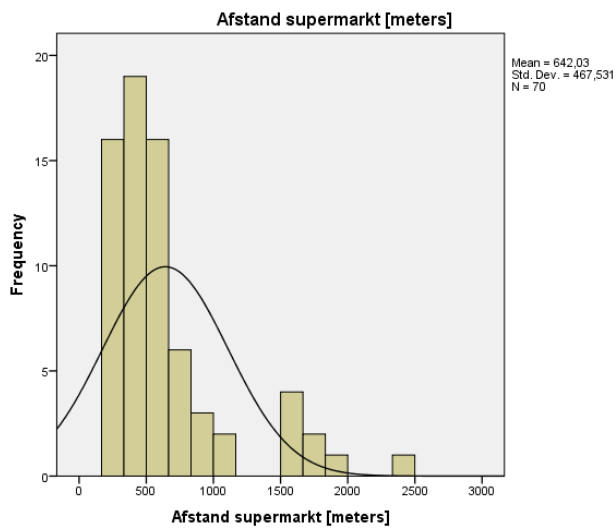
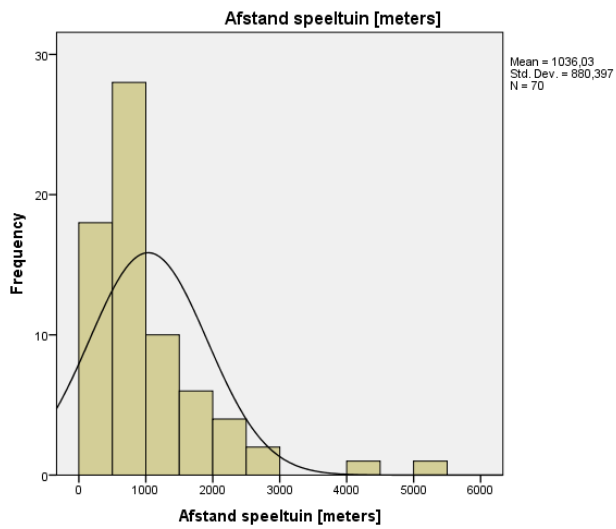
Bijlage 2: Bivariate regressie analyse overige variabelen

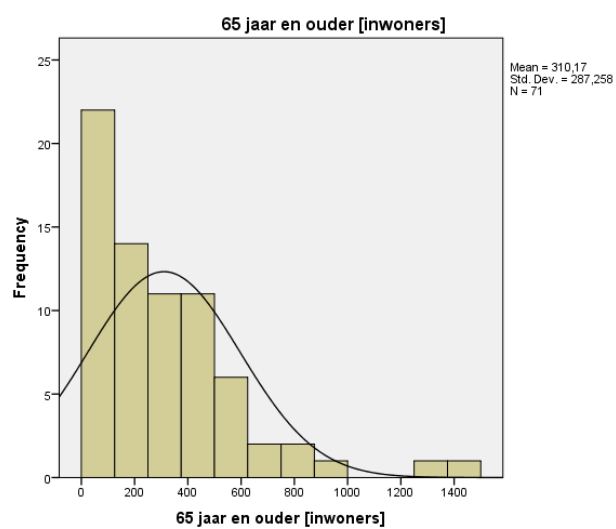
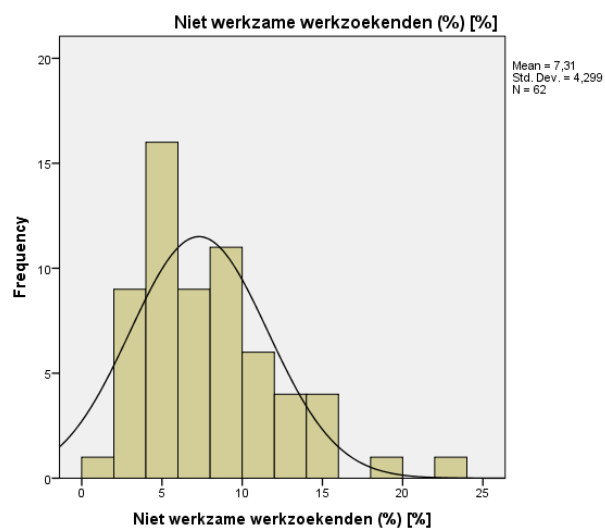
Bijlage 3: Reflectieverslag

Bijlage 1: Normale verdeling van de variabelen

Bijlage 2: Bivariate regressie analyse overige variabelen

Tabel 15 Bivariate regressie analyse tussen afstand tot postkantoor en criminaliteit

	B	s.e.	B
Constant	23.10	3.23	
Afstand postkantoor [meters]	.01	.01	.26*

Note $R^2 = .06$; $p = .030$. * $.001 < p < 0.05$

Tabel 16 Bivariate regressie analyse tussen etniciteit en criminaliteit

	B	s.e.	B
Constant	23.02	3.14	
Etniciteit: Nederlands (1) [inwoners]	-.01	.00	-.34*

Note $R^2 = .11$; $p = .004$. * $.001 < p < 0.05$

Tabel 17 Bivariate regressie analyse tussen leeftijd 65 jaar en ouder en criminaliteit

	B	s.e.	B
Constant	23.03	3.23	
65 jaar en ouder [inwoners]	-.02	.01	-.25*

Note $R^2 = .05$; $p = .035$. * $0.01 < p < 0.05$

Tabel 18 Bivariate regressie analyse tussen afstand tot postkantoor en overlast

	B	s.e.	B
Constant	25.71	13.46	
Afstand postkantoor [meters]	.05	.02	.27*

Note $R^2 = .08$; $p = .022$. * $.001 < p < 0.05$

Tabel 19 Bivariate regressie analyse tussen etniciteit en verkeersongevallen

	B	s.e.	B
Constant	1.17	.16	
Etniciteit: Nederlands (1) [inwoners]	.00	.00	-.26*

R Note $R^2 = .05$; $p = .030$. * $0.01 < p < 0.05$